

مطالعه تطبیقی نظام های بهره برداری بلوک شرق و ایران

سامان رحیمی^۱، مصطفی احمدوند^۲، کیوان صابری^۳

^۱دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه یاسوج، آستادیار ترویج و توسعه کشاورزی، دانشگاه یاسوج،

^۲دانشجوی کارشناسی ارشد توسعه روستایی، دانشگاه لرستان

k1_sa65@yahoo.com

مطالعه تطبیقی از روش های علمی می باشد که از رهگذر آن می توان به تجربه ها و موفقیت های سایر کشورها در زمینه های مختلف پی برد و از آن برای رسیدن به نتایج مطلوب سود جست. نظام های بهره برداری ارکان اساسی تولید در کشاورزی هستند و در عین حال بیانگر نوع و شکل رابطه انسان با طبیعت نیز می باشند. نظام بهره برداری از زمین، از یک سو رابطه حقوقی و تکنولوژیکی میان افراد بهره بردار با زمین و از سوی دیگر روابط میان آنان (مالکین زمین) را منعکس می کند. با این نگرش نظام بهره برداری عبارت است از نحوه برداشت محصول از زمین با استفاده از شیوه های معین و فنی مشخص که دارای سطح معینی از توسعه است و در چهارچوب یک رشته روابط حقوقی میان افراد، در قالب یک نظام تقسیم کار برای دریافت سهمی از محصول در مقابل کار یا سرمایه است. استفاده منطقی انسانها از طبیعت و ترکیب نهاده های تولید در بهره برداریهای کشاورزی از اهمیت زیادی برخوردار است. زیرا علاوه بر اینکه شاخص مهمی در فرآیند تولید به حساب می آید، بر شیوه معیشت تولید کنندگان نیز تأثیرگذار است. از آنجا که بهره برداری های کشاورزی با کلیه فعالیت های روستاییان در ارتباط است، در واقع به عنوان واقعیتی تفکیک ناپذیر از فرهنگ روستایی، ابعاد اقتصادی و اجتماعی زندگی آنان را تعیین می کند. بسیاری از مفاهیم توسعه روستایی در ارتباط با مسائل مربوط به نظام های بهره برداری کشاورزی است. هدف مقاله حاضر مطالعه تطبیقی نظام های بهره برداری در بلوک شرق (چین و روسیه) و ایران است که طی آن وضعیت نظام های بهره برداری در این دو بخش (بلوک شرق و ایران) بررسی می شود. روش این پژوهش از نوع مطالعه اسنادی - تطبیقی با بهره گیری از شیوه تحلیل محتوا است. نتایج بدست آمده نشان دهنده این است که در بلوک شرق نظام مالکیت ارضی بیشتر در اختیار مجموعه های اشتراکی می باشد و دامنه ی این نظام از حالتی شروع می شود که در آن مالکیت خصوصی بطور مطلق نفی شده و به حالتی ختم می شود که در آن برای دستیابی به اهداف خاصی (افزایش کارایی تولید و توزیع)، مالکیت خصوصی علی الظاهر به کنار نهاده می شود.

واژه های کلیدی: نظام بهره برداری، اراضی کشاورزی، بلوک شرق، ایران